

тири „најугледнија Турчина“, и то све уз губитак од једног човјека; сем тога заплијене нешто крупне и ситне стоке, око које је касније настао спор између Црногораца и Гаштровића.⁸⁾ У извјештају капетана Марка Бошковића ванредном провидуру од 20 априла стоји да су у нападу на Турке у Каручима учествовали и Цуце.”)

Из ових неколико података може се закључити да је спахија Драго Николичић био веома значајна личност у црногорско-млетачким борбама против Турака у почетку Морејског рата.

Сл. Мијушковић

ЈЕДНА ДОЗВОЛА ХАЈДУЧКИМ ХАРАМБАШАМА ДА МОГУ УПАДАТИ У ТУРСКУ ЗЕМЉУ

У Државном архиву у Котору, међу политичким списима из г. 1687, налази се и слиједећа дозвола, издана од млетачких власти хајдучким харамбашама, који су живјели у Перасту и околици и бранили ове крајеве од Турака, да могу упадати у турску земљу. Дозвола у преводу гласи:

„Дајемо дозволу Митру Колумбарићу и осталим харамбашама, т. ј. Алексију, Дамјану Паликућићу, Ивану Попову, Миху Вукову, Комнену Томову, Саву Стјепанову, Божу Лучину, Ивану Мандићу, Сладоју Тошу (?) Мустуру, Митру Бајову, Милутину Драганићу, Вучини Дрљанчићу, Стјепану Вукову, Јову Ђуричићу, да могу кренути заједно против Турака, а да се не дијеле један од другог, него да стоје здружени, нити да наносе штете, ни немире особама, ни имањима хришћана тако на мору као и на копну остајући обавезан сваки од гореречених харамбаша да буде јемац сваки за своју чељад, да неће нападати тако на хришћане као ни у дубровачку државу и ова ће им (дозвола) служити за 15 дана.“

Међутим се хајдуци ове наредбе нијесу држали, која се сматрала као формалност само да би се млетачке власти тиме покриле пред сусједним хришћанима или дубровачким властима, чије су земље често од хајдучких упада страдале. Хајдуци би, чим би ступили на турску земљу, пљачкали хришћанске домове и цркве и људе при томе убијали и то често у споразуму са самим Турцима. Тако су, између осталог, половином

⁸⁾ ДАК — П.У. 540/V.

⁹⁾ ДАК — П.У. 694/V.

XVII вијека опљачкали у непосредној близини свога боравишта парохиску цркву у Бијелој и убили свештеника при богослужењу и однијели неку стародревну икону из ове цркве. Једног од хајдука, који је у том пљачкању учествовао, убио је из пушке Вук Јовов Шеровић.

О овоме догађају извијестио је Пропаганду у Риму њезин повјереник за Боку, перашки опат, Андрија Змајевић, како би се рекло по једном његовом писму, објављеном у Шематизму Которске бискупије за г. 1907, иако ту није изричито наведено на коју се Богородичину цркву и у којем мјесту у Боки овај догађај односи.

П. Д. Ш.

СУЛЕЈМАН-ПАШИН ПОХОД ОД ГАЦКА КРОЗ КЛАНЦ ДУГУ ПРЕМА НИКШИЋУ И СПУЖУ У ЈУНУ 1877 ГОДИНЕ

У другој фази ослободилачког рата који је водила Црна Гора с Турском дошло је 1877 г. до јачих турских напада на Црну Гору са циљем да је присили на капитулацију и на примање безусловног мира. Турци су имали у плану ликвидацију црногорског фронта и концентрацију свих снага на дунавском и балканском фронту против Русије која је од априла 1877 г. била у рату с Турском. Због тога је дошло до јаког и организованог похода велике турске армије под командом мушира Сулејман-паше, „најдаровитијег турског команданта на Балкану“, како га је сматрала руска команда, у јуну 1877 г., на Црну Гору. Правац његових операција ишао је од Гацка кланцем Дуге према Никшићу и Спужу. Овај кланац био је раније коришћен од ранијих турских офанзива против Црне Горе под Омер-пашом и Дервиш-пашом. Сулејман-паша је имао, поред осталог, да снабдије карауле у кланцу Дуге и у Никшићу храном и војним потребама.

О овој Сулејман-пашиној офанзиви на Црну Гору кланцем Дуге није било до сада тачнијих података, тачног датирања догађаја, ни осталих потребних података за њену реконструкцију.